

EUMA és ERA Nyilatkozata (Chartája) az Európai Turistautakról

Európai Turistaút Stratégia – Politikai keretrendszer a fenntartható turistautak fejlesztéséhez és -kezeléséhez Európában – Turistautak mindenkinek

Az európai jelzett (séta-, túra- és hegyi) turistautak a közjólét, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodóképesség (reziliencia), a kulturális örökség és a vidék megújítás (revitalizáció) alappillérei.

Ezt a dokumentumot Európa két vezető, turistautakkal foglalkozó ernyőszervezete, **az Európai Hegymászó Szövetség** (*European Mountaineering Association - EUMA*) és **az Európai Gyalogtúra Szövetség** (*European Hiking Federation - ERA*) készítette, közös jövőképet felvázolva az európai turistaút infrastruktúra védelme, fejlesztése és fenntartása érdekében azzal a céllal, hogy biztosítsa az útvonalhálózathoz a szabad hozzáférést, annak hosszútávon is fenntartható karbantartását, valamint elismertesse a jelzett utak társadalmi és gazdasági értékét.

Alapelvek

1. **Hozzáférés mindenki számára** – A turistautak minden korosztály, társadalmi csoport és képességű ember számára szabadon hozzáférhetőnek és használhatónak kell lenniük.
 2. **Fenntartható kezelés** – A karbantartásnak törekednie kell a környezeti hatások mérséklésére és a biológiai sokféleség támogatására, követve a bevált jó gyakorlatokat és reagálva az éghajlatváltozásra.
 3. **Felelős használat** – A „*Ne hagyj nyomot*” elv alapján támogatni kell a szabad de felelős hozzáférést, elősegíteni a földtulajdonosokkal való harmonikus együttélést, és csökkenteni a túlzott használatból eredő környezeti terhelést.
 4. **Minőségi infrastruktúra** – A turistautaknak biztonságosnak, jól jelzettnek és karbantartottnak kell lenniük, amely az utakat kezelők szakértelmére és megfelelő finanszírozására épül.
 5. **Szabad használat** – Az európai turistautak közös értékeink, közjóléti létesítmények, amelyek hozzáférést nem korlátozhatják kereskedelmi vagy magánérdekek.
 6. **Turistautak védelme** – Az utakat és környezetüket óvni kell a beépítéstől, a burkolástól és minden olyan fejlesztéstől, amely veszélyezteteti természetes állapotukat.
 7. **Megfelelő finanszírozás és klímakompenzáció** – Célzott forrásokat kell biztosítani a karbantartásukra, beleértve a klímaváltozás okozta károk helyreállítását.
 8. **Az önkéntesség elismerése** – Az önkéntesek és a turistautakért felelős, azokat karbantartó szervezetek munkája kulcsszerepet játszik és értéket képvisel Európa fenntartható és társadalmi felelősségvállaláson alapuló gazdaságában.
 9. **Digitális jelenlét** – Megfelelő láthatóság és elérhetőség biztosítása korszerű technológiák, egymással kompatibilis térinformatikai rendszerek és nyílt adatplatformok révén.
 10. **Határokon átnyúló kapcsolatok** – A turistautak egyedi európai infrastruktúrát alkotnak, amelyek összekapcsolják az embereket, közösségeket és tájakat, erősítve Európa egységét és közös identitását.
-

Társadalmi alapok

- **Mentális és fizikai egészség:** A turistautak támogatják az aktív életmódot, csökkentik az egészségügyi kiadásokat és hozzájárulnak a társadalmi jóléthez.
 - **Természetben történő kikapcsolódás iránti növekvő igény:** A turistautak támogatják a fenntarthatóbb természetközeli turizmust és erősítik a helyi közösségek gazdaságát.
 - **Egyenlő bánásmód:** A turistautak mindenki számára nyitottak, függetlenül társadalmi helyzettől, nemtől, kortól vagy fizikai-mentális képességtől.
 - **Sport mindenkinek:** A turistautak biztosítják a sétától a hegymászásig számos szabadtéri sport tevékenység és természetalapú oktatás alapját.
 - **Oktatás és ifjúság:** A turistautak összekötik a természetet, a kultúrát és a jövőt – lehetőséget teremtve a környezeti nevelésre és a fiatalok fenntarthatóság iránti elköteleződésére.
 - **Kulturális kapcsolatok:** A turistautak összekötik az embereket, a tájakat és a kultúrákat, előmozdítva a párbeszédet és a kölcsönös megértést.
-

Célkitűzések

1. **A turistaút infrastruktúra megerősítése** – Ellenálló, összekapcsolt, klímaadaptív hálózat kialakítása.
 2. **Hosszú távú finanszírozás biztosítása** – Karbantartásra, digitalizációra és önkéntesek koordinálására célzott források biztosítása.
 3. **Akadálymentes és fenntartható hozzáférés** – A turistautak belépési pontok mindenki számára a felelős természetjáráshoz, a szabadtéri élményekhez.
 4. **Turistautak szerepének erősítése az egészségmegőrzés, a klíma védelem és a vidék megújulásának szolgálatában** – A turistautak a társadalmi jólét, a turizmus és a regionális fejlődés motorjai.
 5. **A turistaút hálózatok digitalizációja** – Nyílt, ellenőrzött és egymással összekapcsolható adat- és térkép szabványok létrehozása a navigáció, a biztonság és a menedzsment támogatására.
-

EUMA és ERA kérése

1. **Uniós irányelv a turistautakról** – A tagállamok ösztönzése arra, hogy a TEN-T (Transzeurópai Közlekedési Hálózat) mintájára dolgozzanak ki és vezessenek be nemzeti turistaút-stratégiákat, egységes finanszírozási és hozzáférési elvek mentén.
2. **Célzott uniós és nemzeti finanszírozás** – A fenntartható menedzselés, a klímaadaptáció és az önkéntes programok támogatása.
3. **Jogi védelem** – Meg kell előzni a meglévő turistautak és környezetük beépítését vagy károsítását, valamint gondoskodni kell az éghajlati hatások ellensúlyozásáról.
4. **Akadálymentességi irányelvek** – Mindenki számára hozzáférhető tervezés, amely a fogyatékkal élő és idősebb felhasználók igényeit is figyelembe veszi.

5. **Önkéntes munka támogatása** – Az önkéntesek megbecsülése és támogatása képzésekkel, programokkal és finanszírozási eszközökkel.
6. **Integrált mobilitás** – A „Train + Trail” – vagyis a vonatos és gyalogos közlekedést kombináló megoldások ösztönzése az autófüggőség csökkentésére és a klímabarát turizmus erősítésére.

Az EUMA és az ERA felszólítja az Európai Uniót, a tagállamokat és a helyi hatóságokat, hogy e dokumentum alapján cselekedjenek, védve Európa turistaút hálózatát a jelen és a jövő generációi számára, ezzel is biztosítva a fenntarthatóbb növekedést, a társadalom egészségét és a természet védelmét.

Adatforrások és hivatkozások

- ERA projekt beszámoló: <https://www.era-ewv-ferp.org/internal/projects/erasmus-project/>
- EUMA projekt beszámoló: <https://www.european-mountaineers.eu/portfolio/project/erasmus-plus>

Az **Európai Hegymászó Szövetség** (*European Mountaineering Association – EUMA*) egy ernyőszervezet, amely **30 európai ország** hegymászó szövetségeit fogja össze, és mintegy **3,3 millió egyéni tagot** képvisel. Kapcsolat: info@european-mountaineers.eu | www.european-mountaineers.eu

Az **Európai Gyalogtúra Szövetség** (*European Hiking Federation – ERA*) több mint **65 gyalogtúrázással foglalkozó szervezetet** tömörít **35 európai országból**. Összesen több mint **2,5 millió egyéni tagot** képvisel. Kapcsolat: secretariat@era-ewv-ferp.com | www.era-ewv-ferp.org

2025. október 12.